

ਪਾਠ - 1

ਮੀਂਚਾਂ ਦਾ ਢਾਗ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ

ਗੋਠੀ = ਪੈਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਕੱਢਣਾ

ਮਿੰਚਾਈ = ਪੈਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ।

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
ਉ: ਮੀਂਚਾਂ ਦਾ ਢਾਗ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ ?
ਉੱਤਰ: ਮੀਂਚਾਂ ਦਾ ਢਾਗ ਹਰੀ ਦਾ ਹੈ ।

2. ਮਾਲੀ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

ਉ: ਮਾਲੀ ਢਾਗ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਘਾਹ ਕੱਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਦ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਗੋਠੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿੰਚਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

3. ਮੀਂਚ ਦੇ ਦੱਖਤ 'ਤੇ ਫਲ ਕੌਂ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ?

ਉ: ਮੀਂਚ ਦੇ ਦੱਖਤ 'ਤੇ ਫਲ ਗੋਠੀ ਤੇ ਮਿੰਚਾਈ ਕਰਨ ਚਾਹ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ।

4. ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਪਣ ਕੋਈ ਢਾਗ ਹੈ ?

ਉ: ਚਾਂ, ਮਾਡਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸੇਵ ਦਾ ਢਾਗਾ ਹੈ।

2. ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ :

ਖਾਦ, ਮੁੱਢਾ ; ਮਾਫ਼, ਅੰਬ, ਭਰਾ, ਗੋਡੀ

1. ਮਾਲੀ ਢਾਗਾ ਮਾਫ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

2. ਉਹ ਖਾਦ ਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

3. ਅੰਬ ਦਾ ਮੁੱਢਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

4. ਹਰੀ ਅੰਬ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਹਰੀ ਦਾ ਭਰਾ ਅੰਬ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਮਾਲੀ ਗੋਡੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਦੋ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ। ਦੋਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀਲੇ (T) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਮਾਮਾ , ਕਾਲਾ , ਮਾਲਾ , ਚਾਚਾ

4. ਕੋਈ ਅੱਖਰ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ ਜੋ 'ਚ' ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇ।

ਢਾਗਾ , ਢਾਹ , ਢਾਲ , ਢਮ

ਕ੍ਰਿ. ਪੰ. 3.

5. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਆਂਖਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀਲੇ ਆਂਖ ਲਾਲ ਕੰਨੇ
(੮) ਦੀ ਮਾਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ :

ਕਮਲ	ਕਮਲਾ
ਤਵਲ	ਤਵਲਾ
ਤਮਾਸ਼	ਤਮਾਸ਼ਾ
ਬਗਲ	ਬਗਲਾ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਤੇ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਓ :

1. ਆਂਖਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ ?
ਮਾਲੀ ਦਾ (x) , ਹਰੀ ਦਾ (✓)

2. ਮਾਲੀ ਕੀ ਕੱਟਦਾ ਹੈ ?
ਫਲ (x) , ਘਾਹ (✓)

3. ਆਂਖਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ?
ਕੋਰਮਾ (x) , ਅਚਾਰ (✓)

4. ਆਂਖ ਪਾਪੜ ਦਾ ਸੁਆਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
ਮਿੱਠਾ (x) , ਥੱਟਾ-ਮਿੱਠਾ (✓)

ਪਾਠ - 2 ਮੀਰ ਦੀ ਚੱਕਰੀ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਰਥ
ਜੁਗਾਲੀ ਕਰਨਾ = ਖਾਧੇ ਹੋਏ ਮਾਨ ਨੂੰ ਖੇਟ ਦਿੱਤਾ
ਚਾਹ ਕੱਢ ਕੇ ਚੁਕਾਉਣਾ
ਚਾਰਾ = ਘਾਹ, ਟਹਿਲਨਾ = ਘੁਮਣਾ, ਫਿਰਨਾ

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :-
ਭ: ਚੱਕਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ ?
ਉ: ਚੱਕਰੀ ਮੀਰ ਦੀ ਹੈ।

ਅ: ਚੱਕਰੀ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀ ਹੈ ?
ਉ: ਚੱਕਰੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਹੈ।

ੲ: ਚੱਕਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕਾਲੇ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ?
ਉ: ਚੱਕਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕਾਲੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਖਿਆ
ਕਿਉਂਕਿ ਚੱਕਰੀ ਦਾ ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਸੀ।

ਸ: ਮੀਰ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਚੋਣਵੀ ਤਾਂ ਚੱਕਰੀ ਕੀ ਕਰਦੀ ਸੀ ?
ਉ: ਮੀਰ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਚੋਣਵੀ ਤਾਂ ਚੱਕਰੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ
ਪਿੱਠ ਜੋੜ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਗਾਲੀ ਕਰਨ
ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

2. ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣ ਕੇ ਢਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ ਭਰੋ :
ਡਾਲੇ, ਘਾਹ ਘੱਟੇ, ਜੁਗਾਲੀ, ਗਾਂ, ਘੱਕਰੀ, ਰੱਸੀ

1. ਮੀਰਾ ਕੋਲ ਇੱਕ ਘੱਕਰੀ ਹੈ।

2. ਮੀਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਲੇ ਰਹਿ ਕੇ ਢਾਲਉਂਦੀ ਸੀ।

3. ਮੀਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਘਾਹ ਘੱਟੇ ਢਾਲਉਂਦੀ ਸੀ।

4. ਘੱਕਰੀ ਜੁਗਾਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

5. ਉਹ ਘੱਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਸੀ।

6. ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਘੱਕਰੀ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਦੀ ਗਾਂ ਰੱਖਿੰਦੇ ਸਨ।

3. ਧੁੰਨੇ ਅਧਿਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ ਜਿਹੜੇ 'ਤੀ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੋਣ :-

ਤੀਰ, ਤੀਲੀ, ਤੀਜ, ਤੀਸਰੀ, ਤੀਸਰਾ

4. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ 'ਲੀ' ਲਿਖੋ :-

ਢਿਕ	ਢਿਕਲੀ	ਅਮ	ਅਮਲੀ
ਭੱਕ	ਭਕਲੀ	ਠਕ	ਠਕਲੀ
ਧਗ	ਧਗਲੀ		

Pg no 6.

ਬਹੁ - ਵਿਰਲਥੀ ਧੁਮਰ
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਧੁਮਰਾਂ ਦੇ ਮਹੀ ਉੱਤਰ ਤੇ (✓) ਦਾ ਲਿਖਾਅ ਲਾਓ:

1. ਚਰਗੀ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ?
ਘੀਲਾ (x) , ਕਾਲਾ (✓)

2. ਮੀਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕੀਤਾ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ?
ਮਾਏ (x) , ਕਾਲੇ (✓)

3. ਮੀਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਖਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ?
ਬੁੱਧ (x) , ਧਾਈ (✓)

4. ਉਹ ਚੱਕਰੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਫੜਦੀ ਹੈ ?
ਮੈਗਲੀ ਤੋਂ (x) , ਕੰਨੇ (✓)

5. ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਚੱਕਰੀ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ
ਸਨ ?
ਮਾਂ (x) , ਗਾਂ (✓)